

Konservatoryum Conservatorium

Başvuru | Submitted 06.09.2025
Revizyon Talebi | Revision Requested 09.10.2025
Son Revizyon | Last Revision Received 16.10.2025
Kabul | Accepted 17.10.2025

Araştırma Makalesi | Research Article

📄 Açık Erişim | Open Access

Türk Müziği Devlet Konservatuvarı Öğrencilerinin Piyano Dersindeki Makamsal Etüt Performanslarının Değerlendirilmesi

Evaluation of Makam-Based Etude Performances of State Conservatory of Turkish
Music Students in Piano Courses

İlayda Dubaz Bükülmez¹

¹ Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Türk Müziği Devlet Konservatuvarı Çalgı Eğitimi Bölümü, Tekirdağ, Türkiye

Öz

Bu çalışmanın amacı, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı 1. sınıf öğrencilerinin piyano dersindeki makamsal etüt performanslarını değerlendirerek ortaya koymaktır. Çalışmanın yöntemi nicel, deseni ise deneme modellerinden tek grup ön test-son test modelidir. Araştırma, 2024-2025 akademik yılı bahar döneminde gerçekleştirilmiş olup örneklem grubunu 1. sınıfta öğrenim gören 9 öğrenci oluşturmuştur. Veriler, “Piyano Sınavı Puanlama Anahtarı Ölçeği” (Kurtuldu, 2010) ile toplanmıştır. Diğer bir veri toplama aracı, Dubaz-Bükülmez (2024) tarafından yazılan Mahur Etüt ve Ferahfeza Etüttür. Piyano dersindeki Öğrenci performans uygulamaları 8 hafta sürmüştür. İlk hafta ve son hafta ön test – son test uygulaması gerçekleştirilmiş, her bir öğrencinin uygulaması yaklaşık 10 dakika sürmüştür ve video kaydına alınmıştır. Diğer 6 hafta boyunca öğrenciler ile Mahur Etüt ve Ferahfeza Etüt çalışılmıştır. Elde edilen veriler, Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi ile analiz edilmiştir. Çalışmanın sonucunda, öğrencilerin makamsal etüt performanslarında ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin performanslarında önemli derecede gelişim olduğu ve öğrencilerin son test puanlarında önemli bir artış olduğu tespit edilmiştir.

Abstract

The aim of this study is to evaluate the modal étude performances in piano lesson of first-year students at Tekirdağ Namık Kemal University State Conservatory of Turkish Music. The method of the study is quantitative, and the research design is the one-group pretest-posttest design, one of the quasi-experimental models. The research was conducted in the spring semester of the 2024–2025 academic year, and the sample group consisted of 9 first-year students. Data were collected using the “Piano Exam Scoring Key Scale” (Kurtuldu, 2010). Another data collection tool was the *Mahur Étude* and *Ferahfeza Étude* written by Dubaz-Bükülmez (2024). Student performance practices in the piano course lasted for 8 weeks. In the first and last weeks, pretest and posttest applications were carried out; each student’s performance took approximately 10 minutes and was recorded on video. During the remaining 6 weeks, students studied the *Mahur Étude* and *Ferahfeza Étude*. The data obtained were analyzed using the Wilcoxon Signed-Rank Test. As a result of the study, it was determined that there was a significant difference between the pretest and posttest scores of the students in their modal étude performances. A significant improvement was observed in the students’ performances, with a substantial increase in their posttest scores.

Anahtar Kelimeler

Piyano Eğitimi • Türk Müziği Devlet Konservatuvarı • Makamsal Etüt • Konservatuvar Öğrencileri • Performans Değerlendirme

Atıf | Citation: Dubaz Bükülmez, İ. (2025). Türk Müziği Devlet Konservatuvarı Öğrencilerinin Piyano Dersindeki Makamsal Etüt Performanslarının Değerlendirilmesi. *Konservatoryum–Conservatorium*, 12(2), 908–917. <https://doi.org/10.26650/CONS2025-1779084>

© This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

© 2025. Dubaz Bükülmez, İ.

✉ Sorumlu Yazar | Corresponding author: İlayda Dubaz Bükülmez idubaz@nku.edu.tr

Keywords

Piano education • State Conservatory of Turkish Music • Makam-based etude • Conservatory students • Performance evaluation

Extended Summary

The piano has long been shaped by Classical Western Music, both in terms of its structural development and its role within music education systems. From the perspective of Turkish music, however, the piano is not traditionally recognized as a native instrument. Consequently, resources related to the piano within the context of Turkish music are quite limited. As a result, the performance of Traditional Turkish Music on the piano has not been fully incorporated into the curricula of conservatories that offer either Western or Turkish music education (Sökmen, 2022). In Turkey, piano education curricula predominantly feature works from the Classical Western Music repertoire, while pieces related to Turkish music are relatively scarce (Sağır & Eroy, 2014). However, “in contemporary curricula of various Turkish Music State Conservatories, the principal objective of the piano course is to facilitate the integration of the piano into Turkish music, while simultaneously enabling students to engage with and gain familiarity with harmonically structured music alongside their education in traditional Turkish music” (Dubaz-Bükülmez, 2024, s.2). Therefore, it can be argued that piano works rooted in Turkish music also hold significant value within the broader piano repertoire (Tunç & Albuz, 2017). Based on the explanations above, considering that this study investigates the impact of performing modal études on the piano for students, it can be stated that such études should be included in the curriculum, particularly in State Conservatories of Turkish Music. Furthermore, the performance of Turkish music pieces by students in piano education is considered important for the recognition and appreciation of national music (Topbaş, 2022). The purpose of this study is to evaluate and present the modal étude performances in piano lesson of first-year students studying at Tekirdağ Namık Kemal University State Conservatory of Turkish Music.

Method: This study employed a quantitative research method, and its design was structured as a one-group pretest-posttest model, one of the quasi-experimental designs. The sample group of the study consisted of 9 first-year undergraduate students (4 male and 5 female) enrolled at Tekirdağ Namık Kemal University State Conservatory of Turkish Music. The data collection tools of the study included the "Piano Exam Scoring Key Scale" developed by Kurtuldu (2000), and the *Mahur Étude* and *Ferahfeza Étude* featured in the book titled "Modal Études and Turkish Music Instrumental Works for Piano" written by Dubaz-Bükülmez (2024). The data for this study were collected by the researcher during the spring semester of the 2024–2025 academic year, in the piano course at Tekirdağ Namık Kemal University State Conservatory of Turkish Music. The student performance practices in the piano course lasted for a total of 8 weeks. Pretest and posttest assessments were conducted in the first and last weeks, respectively. Each student's performance lasted approximately 10 minutes and was recorded on video. During the remaining six weeks, students studied the *Mahur Étude* and *Ferahfeza Étude*. In this study, the Wilcoxon Signed-Rank Test was utilized to determine whether there was a significant difference in the students' piano evaluation scale scores.

Results: Based on the findings obtained in this study, a significant difference was found between the pretest and posttest scores of the students' modal étude performances. This indicates that the modal études applied in the piano course were effective in improving the students' piano performances. Specifically, significant progress was observed in the *Mahur* and *Ferahfeza* études, with a notable increase in the students' posttest scores. Indeed, there are studies in the related literature that support this finding (Aydiner, 2008; Topbaş, 2022; Serin-Özparlak & Aydoğan, 2022). Furthermore, the inclusion of Turkish music études and pieces in the piano curriculum at State Conservatories of Turkish Music is expected to enhance students' success in piano lessons. Considering studies that address polyphonic approaches in Turkish music as well (Özçelik & Yürek, 2023; Yılmaz, 2024; Yürek, 2025), the role and importance of the piano in Turkish music have begun to increase. Therefore, it can be argued that modal études and pieces should have a more prominent place in the piano curricula of State Conservatories of Turkish Music.

Türk Müziği Devlet Konservatuvarı Öğrencilerinin Piyano Dersindeki Makamsal Etüt Performanslarının Değerlendirilmesi

Piyano, yapısal gelişimi ve eğitim sistemi içerisinde Klasik Batı Müziği ile uzun yıllar boyunca şekillenmiştir. Türk müziği açısından piyano ise, Türk müziği çalgısı olarak kabul görmediği için söz konusu çalgı ile ilgili kaynakların sayısı oldukça sınırlıdır. Dolayısıyla, piyanoyla Geleneksel Türk müziği icrası Batı ve Türk müziği eğitimi veren konservatuvarların müfredatında tam anlamıyla yer edinememiştir (Sökmen, 2022). Türkiye’de piyano eğitimi müfredatlarında çoğunlukla Klasik Batı müziğine yönelik eserler tercih edilmekte olup, Türk müziğine yönelik eserler görece daha azdır (Sağır ve Eroy, 2014). Oysa, “günümüzde birçok Türk Müziği Devlet Konservatuvarlarının müfredatında yer alan piyano dersinin en büyük gayesi piyano çalgısını Türk müziğine entegre edebilmek ve öğrencilerin Türk müziğini öğrenirken bir yandan da armonik yapıya sahip müziklere yabancı kalmamasını amaçlamaktır” (Dubaz-Bükülmez, 2024, s.2). Dolayısıyla, piyano eğitiminde Türk müziği kaynaklı piyano eserlerinin piyano dağarcığı içinde de önemli olduğu söylenebilir (Tunç ve Albuz, 2017). Ayrıca, makamsal eserlerin piyano dersi müfredatında yer alması, teknik ve müzikal becerilerin gelişimine olanak sağlayabilir. Öğrenciler icra edecekleri makamsal etüt ve eserler sayesinde Klasik Batı müziğinde yer almayan dizileri ve ritimleri icra edebileceklerdir (Tuncer-Tüfekçi ve Albuz, 2025).

Piyano eğitimi temel, teknik ve müzikal ifade gibi birçok davranışı içermektedir (Karataş, 2024). Genelde müzik eğitimi özelde ise piyano eğitiminde etütler bir takım teknik davranışlar kazandırmak amacıyla yazılmıştır (Bozbey ve Güven, 2023). Etütler, belirli teknik zorlukları aşmak için, çalgı tekniğini ileri düzey icracılığında geliştirmeyi hedefleyen ve müzikal değerlere ağırlık verilerek hazırlanan olgun alıştırmalardır (Tufan, 2004). Etütler, belirli bir beceriyi veya icra tekniğini geliştirmek için tasarlanmış bir çalgısal parçalardır (Burkholder vd., 2006). Makam ise, “Türk müziğinde bir dizinin işleniş biçimine verilen ad” (Sözer, 2021, s.145) olarak tanımlanmıştır. Buna ek olarak makam, “bir dizide durak ve güçlünün önemini belirtmek ve diğer kurallara da bağlı kalmak suretiyle nağmeler meydana getirerek gezinme durumudur (Özkan, 2015, s.94). Piyanonun tarihsel süreci içerisinde etütlerin önemli bir yeri vardır ve söz konusu etütler makamsal olarak da piyanoda icra edilebilmektedir. Ancak makamsal etütler piyanonun yapısına uygun olarak seçilmeli ve icra edilmelidir (Tufan, 2004). Dolayısıyla, piyano Türk müziği makamlarında bulunan sesleri (koma vb.) tam anlamıyla icra etmek mümkün olmasa da Tampere sistemde kendisine en yakın sese aktararak icra edilebilir (Serin-Özparlak ve Aydoğan, 2022).

Konu ile ilgili literatürde piyanonun makamsal olarak icra edilmesine yönelik çalışmalar mevcuttur ve genellikle söz konusu çalışmalar Geleneksel Türk Müziği eserlerinin icrasına yönelik çalışmalardır (Aydiner, 2008; Eroy vd., 2016; Sağır ve Eroy, 2014; 2014; Tunç, 2016; Tunç ve Albuz, 2017). Örneğin, Tunç ve Albuz (2017), Türk müziği kaynaklı kontrpuantal piyano eserlerinin icrasına yönelik bir çalışma modeli oluşturarak söz konusu modelin, öğrenci başarısına etkisini incelemiş ve öğrenciler üzerinde işlevsel olduğunu saptamıştır. Sağır ve Eroy (2014) ise, lisans öğrencilerinin modern armoni ile çok seslendirilmiş Türk müziği eserlerinin öğrenci performanslarına etkisini incelemiştir. Tek grup ön test-son test desen benimsenen çalışmada dört farklı makamda eserler bestelenmiş ve sonuç olarak dört çalışmadan üç tanesinde öğrencilerin performanslarında anlamlı fark bulunmuştur. Diğer bir çalışmada, polifonik nihavend piyano eserinin, öğrencilerin performansı üzerindeki etkisi incelenmiş ve öğrenci performanslarının olumlu yönde etkilendiği sonucuna varılmıştır (Tunç, 2016).

Yukarıda yapılan açıklamalardan hareketle, piyanoda makamsal etütlerin icra edilme durumunun öğrenciler üzerindeki etkisi göz önünde bulundurulduğunda, söz konusu etütlerin özellikle Türk müziği devlet konservatuvarlarının müfredatında yer alması gerektiği söylenebilir. Ayrıca, piyano eğitiminde öğrencilerin

Türk müziği eserlerini icra etmeleri ulusal müziğin tanınması adına önemli görülmektedir (Topbaş, 2022). Nitekim, Türk müziği devlet konservatuvarlarındaki piyano dersinin amacı temel düzeyde piyano icrasını öğrenebilme ve Türk müziği ezgilerinin uyarlandığı eserleri icra edebilme olmalıdır (Dubaz-Bükülmez, 2023).

Özetle, Piyano eğitiminde, makamsal eserlerin icra edilmesi durumu, Geleneksel Türk müziğinin öğrenciler tarafından tanınması, kavranması ve icra edebilmesine olanak sağlayabilir. Ayrıca, Türk Müziği Devlet Konservatuvarı öğrencilerinin makamsal etütler aracılığıyla, özellikle sağ el kullanımına odaklanarak makamların seyir özelliklerini öğrenmeleri ve Türk müziği ezgilerini kendi çalgıları dışında farklı bir çalgı aracılığıyla icra etmeleri; makamsal etütlerin hem makam hem de usûl bilgilerini kullanarak piyano icrasında çok sesli bir anlayışla uygulanmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Konu ile ilgili literatürde, piyanonun makamsal eser icrasına ilişkin çalışmalar yer almış, ancak Türk müziği devlet konservatuvarında öğrenim gören öğrencilerin makamsal etüt performanslarının incelendiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu noktada, bu çalışmada Türk müziği devlet konservatuvarı öğrencilerinin piyano dersinde araştırmacı tarafından yazılan Mahur Etüt ve Ferahfeza Etüt performansları incelenmiştir.

Araştırmanın Amacı ve Sorular

Bu çalışmanın amacı, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı'nda öğrenim gören 1. sınıf öğrencilerin piyano dersindeki makamsal etüt performanslarını değerlendirerek ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yer verilmiştir:

1. Öğrencilerin Mahur Etüt performansının ön test ve son test puanları arasında anlamlı farklılık bulunmakta mıdır?
2. Öğrencilerin Ferahfeza Etüt performansının ön test ve son test puanları arasında anlamlı farklılık bulunmakta mıdır?

Yöntem

Bu araştırmanın yöntemi nicel, deseni ise Deneme modellerinden Tek grup ön test - son test model olarak planlanmıştır. Tek grup ön test - son test modelinde gelişigüzel seçilmiş bir gruba bağımsız değişkenin uygulanarak hem deney öncesi hem de deney sonrası ölçüm yapılır (Karasar, 2009).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni Türkiye'deki Türk Müziği Devlet Konservatuvarında öğrenim gören ve piyano dersi alan 1. sınıf öğrencileridir. Araştırmanın örneklem grubu ise Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı lisans 1. sınıfta öğrenim gören 4 erkek ve 5 kız olmak üzere toplam 9 öğrencidir. Buna göre, örneklem grubunun %44,4'ü erkek, %55,6'ı kızdır. Öğrencilerin yaşları ise 18 – 32 arasında değişmektedir ($\bar{X}$ = 21,3; SS = 4,5).

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın veri toplama araçları, Kurtuldu (2000) tarafından geliştirilen “Piyano Sınavı Puanlama Anahtarı Ölçeği” ve Dubaz-Bükülmez (2024) tarafından yazılan ‘Piyano İçin Makamsal Etütler ve Türk Müziği Saz Eserleri’ adlı kitapta yer alan Mahur Etüt ve Ferahfeza Etüttür. Piyano Sınavı Puanlama Anahtarı Ölçeğinde; sesleri doğru çalma, ritim kümelerini doğru çalma, iki el eşgüdümü, bütünlük (tempo devamlılığı), yorum ve teknik gibi basamaklar tercih edilmiştir (Kurtuldu, 2000). Ayrıca, öğrencilerin Türk müziği eğitimi alıyor olmaları ve öğrenim gördükleri bölümde piyano dersinin yalnızca bir yıl süreyle verilmesi nedeniyle, etüt seçimi ileri düzey (artistik, piyanistik vb.) düzeyde değil, daha temel ve kolay etütlerden seçilmiştir. Mahur Etüt ve Ferahfeza Etüde aşağıda yer verilmiştir (Dubaz-Bükülmez, 2024).

Şekil 1*Mahur Etüdün Notası***MAHUR ETÜT**

Usûl: Devr-i Turan ♩ = 252

İlayda DUBAZ BÜKÜLMEZ

Şekil 2*Ferahfeza etüdün notası*

FERAHFEZA ETÜT

Usûl: Nim Sofyan ♩ = 100

İlayda DUBAZ BÜKÜLMEZ

Veri Toplama Süreci ve Uygulama

Bu çalışmanın verileri 2024-2025 akademik yılı bahar döneminde Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı piyano dersinde araştırmacı tarafından toplanmıştır. Piyano dersindeki Öğrenci performans uygulamaları 8 hafta sürmüştür. İlk hafta ve son hafta ön test - son test uygulaması gerçekleştirilmiş olup, her bir öğrencinin uygulaması yaklaşık 10 dakika sürmüş ve video kaydına alınmıştır. Diğer 6 hafta boyunca öğrenciler ile Mahur Etüt ve Ferahfeza Etüt çalışılmıştır. Söz konusu makamsal etütlerin uygulama aşamasına Tablo 1’de yer verilmiştir. Öğrenciler araştırmanın amacı hakkında bilgilendirilmiş ve süreçle ilgili sorular yanıtlanmıştır.

Tablo 1

Makamsal etütlerin uygulama aşaması

Hafta	Uygulama
1. Hafta	Makamsal etütlerin ön test uygulaması
2. Hafta	Makamsal etütlerin deşifre edilmesi ve parmak numarası yazılması
3-4. Hafta	Mahur etüdün nüans ve tempo ile ilgili çalışmasının yapılması
5-6. Hafta	Ferahfeza etüdün nüans ve tempo ile ilgili çalışmasının yapılması
7. Hafta	Makamsal etütlerin doğru parmak numarası ve tempoda çalınması için tekrar edilmesi
8. Hafta	Makamsal etütlerin son test uygulaması

Tablo 1’e göre, birinci hafta öğrencilerle Mahur ve Ferahfeza etütlerinin ön test uygulaması gerçekleştirilmiştir. Bu aşamada öğrencilere herhangi bir müdahalede bulunulmamış, yalnızca icralar video kaydına alınmıştır. İkinci hafta, öğrencilerden Mahur ve Ferahfeza etütlerini parmak numaraları yazılmış şekilde,

yavaş bir tempoda önce sağ ve sol el ayrı, ardından iki el birlikte çalmaları istenmiştir. Üçüncü ve dördüncü haftalarda öğrencilerle Mahur etüdü üzerinde çalışılmış; etüdün nüanslarına dikkat edilerek önce yavaş tempoda, daha sonra esas temposunda icra edilmesi sağlanmıştır. Sekizinci haftaya kadar öğrenciler Mahur etüdü çalışmaya devam etmişlerdir. Beşinci ve altıncı haftalarda ise Ferahfeza etüt üzerinde benzer biçimde çalışılmış; nüanslara dikkat edilerek önce yavaş tempoda, ardından esas temposunda çalınması istenmiştir. Yedinci hafta, Ferahfeza etüt ağırlıklı olmak üzere genel bir tekrar yapılmış ve son test aşamasına geçilmiştir. Sekizinci hafta öğrencilerle Mahur ve Ferahfeza etütlerinin son test uygulaması gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada öğrencilerin pişano değerlendirme ölçeği puanlarının anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını belirlemek üzere Wilcoxon Tek Örneklem İşaret Sıralaması Testi'nden yararlanılmıştır. Wilcoxon Tek Örneklem İşaret Sıralaması Testi (Wilcoxon Signed Ranks Test) parametrik testler içerisinde yer alan Tek örneklem T testinin parametrik olmayan karşılığıdır ve tesadüfi olarak seçilen tek bir örneklemin medyan değerinde farklı olup olmadığını test etmek amacıyla kullanılır (Baştürk, 2016).

Etki büyüklüğünün .50'den büyük katsayıda çıkması sonucu, yorumlama güçlü etki olarak belirtilmiştir (Cohen, 1988). Ayrıca verilerin normallik dağılımı için Shapiro-Wilk testi yapılmış ($W = ,81$ $p = ,023$), p değeri ,05'ten küçük olduğu durumlarda parametrik olmayan söz konusu test tercih edilmiştir (Field, 2017). Çalışmanın veri analizi SPSS 18 istatistiksel yazılım programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Etik Kurul Beyanı

Bu çalışmada Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu tarafından 07.04.2025 tarihli ve T2025-2484 sayılı toplantısında incelenerek uygun bulunmasına oy birliği ile kabul edilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde örneklem grubunda yer alan öğrencilerin performans testlerine ilişkin analizlere yer verilmiştir.

Tablo 2

Öğrencilerin Performans Puanlarına Yönelik Betimsel İstatistik Değerleri

Makam-Test	n	$\bar{X}$	SS	Minimum	Maksimum
Mahur Etüt (Ön test)	9	40	10,9	29	60
Mahur Etüt (Son test)	9	94	5,5	85	100
Ferahfeza Etüt (Ön test)	9	30,2	14,3	20	67
Ferahfeza Etüt (Son test)	9	91,1	8,3	79	100

Tablo 2'ye bakıldığında öğrenciler, Mahur Etüt performansları ön test puanlarından en düşük 29, en yüksek 60 puan ($\bar{X} = 40$; $SS = 10,9$), son test puanlarından ise en düşük 85 en yüksek 100 puan almıştır ($\bar{X} = 94$; $SS = 5,5$). Buna göre öğrencilerin performanslarında artış olduğu görülmüştür.

Tablo 3

Öğrencilerin Mahur Etüt Performansı Ön test – Son test Puanlarının Wilcoxon Tek Örneklem İşaret Sıralaması Testi Sonuçları

Mahur Etüt Son test – Ön test	n	SO	ST	Z	p	r
Negatif Sıra	0	,00	,00			
Pozitif Sıra	9	5	45	-2,66	,008**	,89
Eşit	0	,00	,00			
Toplam	9					

$p < ,05^*$; $p < ,01^{**}$

Tablo 3'e bakıldığında öğrencilerin Mahur Etüt performansları ön test ve son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($Z = -2,66$; $p < ,008$). Bunun anlamı öğrencilerin performanslarında artış olduğu ve performanslarına olumlu etkisinin olduğudur. Ayrıca öğrencilerin performans değerlendirmelerinde anlamlı ve güçlü bir etki olduğu gözlenmiştir ($r = ,89$).

Tablo 4

Öğrencilerin Ferahfeza Etüt Performansı Ön test – Son test Puanlarının Wilcoxon Tek Örneklem İşaret Sıralaması Testi Sonuçları

Ferahfeza Etüt Son test – Ön test	n	SO	ST	Z	p	r
Negatif Sıra	0	,00	,00			
Pozitif Sıra	9	5	45	-2,67	,008**	,89
Eşit	0	,00	,00			
Toplam	9					

Tablo 4'e bakıldığında öğrencilerin Ferahfeza Etüt performansları ön test ve son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($Z = -2,67$; $p < ,01$). Bunun anlamı öğrencilerin performanslarında artış olduğu ve olumlu etkisinin olduğudur. Ayrıca öğrencilerin performans değerlendirmelerinde anlamlı ve güçlü bir etki olduğu gözlenmiştir ($r = ,89$).

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Çalışmada elde edilen bulgulardan hareketle, öğrencilerin makamsal etüt performanslarında ön test – son test puanları arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bunun anlamı piyano dersinde uygulanan makamsal etütlerin öğrencilerin piyano performanslarını geliştirmede etkili olduğunu göstermiştir. Spesifik olarak öğrencilerin Mahur ve Ferahfeza Etüt performanslarında önemli derecede gelişim olduğu ve son test puanlarında önemli bir artış olduğu tespit edilmiştir. Nitekim konu ile ilgili literatürde bu bulguyu destekleyen çalışmalar mevcuttur (Aydiner, 2008; Topbaş, 2022; Serin-Özparlak ve Aydoğan, 2022).

Diğer yandan, Türk müziği devlet konservatuvarlarındaki piyano dersinde Türk müziği etüt ve eserlerin icra edilme durumu, öğrencilerin piyano dersindeki başarısını arttıracaktır. Türk müziğinde kullanılan çok-seslilik yaklaşımlarının ele alındığı çalışmalar da göz önünde bulundurulduğunda (Özçelik ve Yürek, 2023; Yılmaz, 2024; Yürek, 2025), piyanonun Türk müziğindeki yeri ve önemi artmaya başlamıştır. Dolayısıyla, özellikle Türk müziği devlet konservatuvarlarındaki piyano dersi müfredatlarında makamsal etüt ve eserlerin daha çok yer alması gerektiği söylenebilir.

Çalışmanın sonuçlarından hareketle, müzik eğitimi alan öğrencilerin farklı makamlar için hazırlanan etütlerin icra performanslarına ve farklı Klasik Batı müziği çalgısına (gitar, flüt gibi) ait makamsal etütlerin icra performanslarına yönelik çalışmalar yapılabilir. Buna ek olarak daha geniş bir örneklem grubu ile hem tarama hem de deneme modeli çalışmalar yapılabilir. Son olarak, Türk müziği devlet konservatuvarlarındaki

pişano ders müfredatlarının incelenerek Türk müziği ağırlıklı eserlerin icrasına yönelik bir müfredat (model önerisi gibi) çalışmasının yapılması önerilebilir.

Etik Komite Onayı	Bu çalışma için etik komite onayı Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi'nden (Tarih: 07.04.2025, No: 7) alınmıştır.
Katılımcı Onamı	Katılımcı onamı bu çalışmaya katılan tüm katılımcılardan alınmıştır.
Hakem Değerlendirmesi	Dış bağımsız.
Çıkar Çatışması	Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.
Finansal Destek	Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

Ethics Committee Approval	Ethics committee approval was received for this study from the ethics committee of Tekirdağ Namık Kemal University (Date: 07.04.2025, No: 7).
Informed Consent	Participant consent was obtained from all participants who participated in this study.
Peer Review	Externally peer-reviewed.
Conflict of Interest	The authors have no conflict of interest to declare.
Grant Support	The authors declared that this study has received no financial support.

Yazar Bilgileri
Author Details

İlayda Dubaz Bükölmez

¹ Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Türk Müziği Devlet Konservatuvarı Çalgı Eğitimi Bölümü, Tekirdağ, Türkiye

0000-0003-4559-495X

idubaz@nku.edu.tr

Kaynakça | References

- Aydiner, M. (2008). Pişano eğitiminde makamsal yapıdaki eserlerin seslendirilmesinde karşılaşılan teknik güçlükler ve model önerileri (Yayın No.227871) [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Baştürk, R. (2016). Bütün yönleriyle SPSS örneklı nonparametrik istatistiksel yöntemler. Anı Yayıncılık.
- Bozbeı, O., & Güven, E. (2023). Carl Czerny Op. 740 "The art of finger dexterity" etütlerinin incelenmesi. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 24(3), 2141-2172.
- Burkholder, J. P., Grout, D. J., & Palisca, C. V. (2006). A history of Western music (7th ed.).
- Cohen, J. (1988). Statistical power analysis for the behavioral sciences (2nd ed.). Lawrence Erlbaum Associates.
- Dubaz Bükölmez, İ. (2023). Türk müziği devlet konservatuvarında öğrenim gören öğrencilerin Batı müziği derslerine yönelik görüşleri: Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi örneği. Journal of Uludag University Faculty of Education, 36(2), 692-706. <https://doi.org/10.19171/uefad.1297837>
- Dubaz Bükölmez, İ. (2024). Pişano için makamsal etütler ve Türk müziği saz eserleri. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Eroy, O., Zahaı, O., & Gürpınar, E. (2016). Hüseyini makamı içerikli ezgilerin modal caz armonisi ve doryen dizi kapsamında çokseslendirilmesinin pişano eğitiminde başarıya etkisi. Journal of Human Sciences, 13(3), 5471-5491. <https://doi.org/10.14687/jhs.v13i3.40965472>
- Field, A. (2017). Discovering statistics using IBM SPSS statistics (5th ed.). Sage.
- Karasar, N. (2009). Bilimsel araştırma yöntemi (20. Baskı). Nobel.
- Karataş, K. O. (2024). Üniversite düzeyinde mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin pişano eğitiminde temel, teknik ve müzikal davranışları kazanma düzeylerinin belirlenmesi. Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 13(1), 391-409.
- Kurtuldu, K. (2010). Pişano sınavı değerlendirme ölçeğinin puanlayıcılara yönelik geçerlik ve güvenilirliği. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 9(31), 224-232.
- Özçelik, S., & Yürek, E. (2023). Makamsal solfejlerin farklı çokseslilik yaklaşımlarına göre pişano ile eşliklenmesine yönelik uzman görüşleri (Hüseyini makamı örneği). Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences, 9(69), 3609-3618. <http://dx.doi.org/10.29228/JOSHAS.70775>
- Özkan, İ. H. (2015). Türk mûsikisi nazariyatı ve usûlleri – Kudüm velvelleri. Ötügen.

- Sağır, T., & Eroy, O. (2014). Türk müziği makam dizilerinin modern armoniyle çok seslendirilerek piyano eğitiminde kullanılması. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(7), 409–420. <https://doi.org/10.16992/ASOS.396>
- Serin Özparlak, Ç., & Aydoğan, S. (2022). Piyano eğitiminde makamsal eserlerin seslendirilmesinde öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyi (Hüseyini ve Karcıgar makamları örneği). *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(3), 2793–2827. <https://doi.org/10.17152/gefad.946358>
- Sökmen, K. T. (2022). Geleneksel Türk müziğinde piyano kullanımı. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 8(16), 271–287.
- Sözer, V. (2021). Müzik terimleri sözlüğü. Remzi Kitabevi.
- Toptaş, B. (2022). Halk türkülerinin sistematik olarak piyano eğitiminde kullanılması. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 8(1), 85–100. <https://doi.org/10.22252/ijca.1097065>

